

UCHWAŁA NR IV/30/19
RADY MIEJSKIEJ W PABIANICACH

z dnia 23 stycznia 2019 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny
dla Miasta Pabianic na lata 2019-2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994, 1000, 1349, 1432 i 2500) oraz art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998, 416, 1076 i 1544) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny dla Miasta Pabianic na lata 2019-2021, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Pabianic.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Pabianicach

Krzysztof Rąkowski

Załącznik do uchwały Nr IV/30/19
Rady Miejskiej w Pabianicach
z dnia 23 stycznia 2019 r.

**Program Wspierania Rodziny dla Miasta Pabianic
na lata 2019-2021**

I. Wstęp	3
II. Podstawy prawne	3
III. Adresaci	4
IV. Diagnoza	4
V. Analiza SWOT	16
VI. Cele programu	18
VII. Realizatorzy i partnerzy programu	33
VIII. Koordynator	33
IX. Czas realizacji programu	33
X. Finansowanie	33
XI. Monitoring i ewaluacja programu	34
XII. Spis tabel	35

I. Wstęp

Program Wspierania Rodziny dla Miasta Pabianic na lata 2019-2021, zwany dalej Programem, jest elementem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Pabianic na lata 2014-2020 stanowiącym jednocześnie realizację zapisu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zwanej dalej Ustawą. Głównym założeniem Programu jest ograniczenie występowania negatywnych zjawisk będących skutkiem nieporadności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, rozwój działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów, wzrost świadomości związanej z tą tematyką, przeciwdziałanie powstawaniu i usuwanie następstw oraz doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w realizację Programu.

Program jest przygotowywany w oparciu o Ustawę, a doświadczenie zdobyte podczas realizacji jego poprzedniej edycji, pozwoli na efektywniejszą jego realizację.

Współczesna rodzina ulega zmianie. Coraz więcej osób wybiera życie w związku nieformalnym, są rodziny niepełne, a także zrekonstruowane. Z uwagi na zmiany struktury rodziny zmieniają się wartości przekazywane dzieciom.

Problemy z jakimi muszą zmierzyć się współczesne rodziny to: ubóstwo, bezrobocie, tolerancja dla nowego partnera rodzica, ale również uzależnienia (alkohol, narkotyki, środki zastępcze - dopalacze), przestępczość, przemoc. To wszystko wpływa na funkcjonowanie rodziny i wiąże się z niewydolnością opiekuńczo - wychowawczą. Wszelkie działania podejmowane na rzecz dobra dziecka i jego rodziny powinny być ze sobą spójne i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości.

Program został opracowany w oparciu o art. 176 pkt. 1 Ustawy.

II. Podstawy prawne

Zadania realizowane w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 1997r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).
- 2) ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zm.).
- 3) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.).
- 4) ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).
- 5) ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2137).
- 6) ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1030 z późn. zm.).
- 7) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 450 z późn. zm.).
- 8) ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. 2018 r. poz. 2134 z późn. zm.).
- 9) ustawa z dnia 5 grudnia 2014 roku o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1832 z późn. zm.).
- 10) ustawa z dnia 28 listopada 2013 roku o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 2220 z późn. zm.).

- 11) ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U z 2018 r. poz. 554 z późn. zm.).
- 12) ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1860 z późn. zm.).

Program skorelowany jest ze:

1. Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Pabianic.
2. Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Pabianic.
3. Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Pabianic.
4. Programem Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Pabianic.

III. Adresaci

Program skierowany jest do rodzin mieszkających na terenie miasta Pabianic, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin przeżywających trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej. To rodziny, w których wychowują się dzieci, ale również rodziny z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Dla celów programu przyjęto definicję rodziny zgodnie z art. 6 pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej - „rodzina to osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”.

IV. Diagnoza

Miasto Pabianice położone jest w centrum województwa łódzkiego. Jego powierzchnia stanowi 33 km², a ludność liczy niecałe 64 tys. mieszkańców.

1. Demografia

Miasto Pabianice, wg danych Urzędu Miejskiego Wydziału Spraw Obywatelskich w Pabianicach, na koniec roku 2017 zamieszkiwało 63508 mieszkańców, w tym 34549 kobiet i 28959 mężczyzn.

Na przełomie ostatnich trzech lat liczba mieszkańców Pabianic spadła o 3 %.

W mieście Pabianice obserwujemy niekorzystne zmiany świadczące o starzeniu się społeczeństwa. Zmienia się struktura wiekowa. Od 2015 roku liczba dzieci i młodzieży w wieku do 18 roku życia minimalnie spadła o 3,1 %, natomiast liczba osób w wieku emerytalnym wzrosła o 3,5 %, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Liczba mieszkańców, przebywających w Pabianicach czasowo i na stałe z podziałem na płeć i wiek.

	Liczba mieszkańców					
	2015		2016		2017	
	M	K	M	K	M	K
wiek						
0-18	5456	5157	5324	5039	5296	4989
19-60	-	19489	-	18881	-	18295
19-65	20135	-	19542	-	19098	-
powyżej 60	-	10937	-	11101	-	11265
Powyżej 65	4349	-	4475	-	4565	-
ogółem	29940	35583	29341	35021	28959	34549
	65523		64362		63508	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Pabianicach.

W Pabianicach w 2017 roku liczba dzieci i młodzieży w wieku od 0 do 18 roku życia wynosiła 10285, co stanowiło 16,2 % ogółu mieszkańców, w 2016 roku była to liczba 10363 - 16,1 %, a w 2015 roku było 10613 czyli 16,2 % ogółu mieszkańców.

Wśród mieszkańców Pabianic w 2017 roku liczba osób w wieku emerytalnym wyniosła 15830, co stanowiło 24,9 % ogółu ludności, zaś w 2016 wyniosła 15576 - 24,2 %, a w roku 2015 – 15286, co stanowiło 23,3 % ogółu mieszkańców.

2. Infrastruktura mieszkaniowa

Liczba lokali pozostających w zasobach miasta zmniejszyła się na przełomie lat 2015 - 2017. W 2017 roku na terenie miasta Pabianic liczba mieszkań komunalnych wynosiła 3783, liczba złożonych wniosków na mieszkania z zasobów miasta - 108. Inaczej sytuacja wyglądała z lokalami socjalnymi, gdyż w odniesieniu do roku 2017 liczba mieszkań socjalnych nie zmieniła się w stosunku do roku poprzedniego i wynosiła 65, liczba osób oczekujących na lokale socjalne zmalała do 161.

Tabela 2. Sytuacja mieszkaniowa w Pabianicach.

	2015	2016	2017
Liczba mieszkań komunalnych	4069	3971	3783
Liczba wniosków złożonych o mieszkania z zasobów gminy	98	94	108
Liczba mieszkań socjalnych	67	65	65
Liczba oczekujących na mieszkania socjalne	209	178	161
Liczba wniosków o eksmisję bez wskazania lokalu socjalnego	171	176	180

Źródło: Opracowania własne na podstawie danych z „Ocena zasobów pomocy społecznej”.

3. Bezrobocie

W celu przedstawienia stanu bezrobocia w Pabianicach analizą objęto miesiąc wrzesień w latach 2016 - 2018.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Pabianicach wynika, że na koniec września 2018 r. na terenie miasta Pabianic zarejestrowanych było 1866 osób bezrobotnych, w tym 902 kobiety, które stanowiły 48,3 % ogółu zarejestrowanych. W 2017 roku liczba osób zarejestrowanych była niższa o 313, natomiast w porównaniu do miesiąca września w 2016 r. liczba zarejestrowanych była niższa o 435 w stosunku do 2017 r. Na przełomie lat 2016 - 2018 liczba bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, wykazuje tendencje spadkową.

Liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Liczba osób bezrobotnych w Pabianicach (stan na wrzesień danego roku).

	Liczba bezrobotnych		
	2016	2017	2018*
Bezrobotni ogółem	2614	2179	1866
w tym kobiet	1238	1057	902
Długotrwale bezrobotni	1374	1171	893
Posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 r.ż.	424	335	355
Posiadające dziecko z niepełnosprawnością do 18 r.ż.	19	22	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Pabianicach (ppabianice.pl) z dnia 22.10.2018 r.

W 2016 r. aż 52,6 % osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy było długotrwale bezrobotnych (tzn. zarejestrowanych dłużej niż 12 miesięcy). Wśród bezrobotnych wyodrębniono grupę osób posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 r.ż., stanowiącą 16,2 % ogółu bezrobotnych oraz osoby mające dziecko niepełnosprawne do 18 r.ż. - 0,7 %

W analogicznym miesiącu w 2017 roku liczba osób długotrwale bezrobotnych, w stosunku do ogółu bezrobotnych w tym okresie, wzrosła do 53,7 %, natomiast posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 r.ż. zmalała do 15,4 %, mające dziecko niepełnosprawne do 18 r.ż. wzrosła do 1 % ogółu bezrobotnych.

We wrześniu 2018 r. spadła liczba osób długotrwale bezrobotnych, stanowili oni 47,9 % ogółu osób bezrobotnych, posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 r.ż., stanowili 19 %. Wśród bezrobotnych były osoby mające dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia – 0,6 % ogółu bezrobotnych.

4. Opieka nad dziećmi i edukacja

Zgodnie z art. 2 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, opieka ta może być organizowana w formie żłobka lub klubu dziecięcego, jak również przez dziennego opiekuna oraz nianię.

W 2017 r. na terenie miasta Pabianic funkcjonowały 4 żłobki zapewniające opiekę dla 256 dzieci.

Tabela 4. Liczba dzieci uczęszczających do żłobków w Pabianicach.

	2015	2016	2017
Liczba żłobków (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	4	5	4
Liczba miejsc w żłobkach (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	237	253	256
Liczba dzieci którym nie przyznano miejsca w żłobku (żłobek, klub dziecięcy, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	15	50	54

Źródło: Opracowania własne na podstawie danych z Oceny zasobów pomocy społecznej z 2017 roku.

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie lub z opóźnieniem, wychowanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, funkcjonalnej i społecznej. W Pabianicach funkcjonuje 12 placówek przedszkolnych, w tym dwa przedszkola z grupami integracyjnymi. Wychowaniem przedszkolnym w 2018 roku objęto 1928 dzieci.

W analizowanych latach 2016 - 2018 można zauważyć wahania w liczbie dzieci rozpoczynających edukację przedszkolną.

Tabela 5. Liczba dzieci przyjętych do przedszkoli w Pabianicach (stan na wrzesień danego roku).

Przedszkola	Liczba przedszkolaków		
	2016	2017	2018
Nr 2	123	143	126
Nr 3	101	98	98
Nr 4	291	287	288
Nr 5	124	174	175
Nr 6	102	103	99
Nr 8	71	72	71
Nr 11 z odz. integr.	201	199	202
Nr 12	124	124	125
Nr 13	300	303	302

Nr 14	140	147	148
Nr 15	100	141	147
Nr 16 z odz. integr.	145	140	147
ogółem	1822	1931	1928

Źródło: https://um.pabianice.pl/artykuly/149/oswiata-w-pabianicach#kotwica_7 (17.10.18).

Edukacja szkolna w Pabianicach realizowana była do czerwca 2017 roku w 8 szkołach podstawowych i 3 gimnazjach. Od września 2017 roku w wyniku reformy w edukacji rozpoczęło się wygaszanie nauki na poziomie gimnazjalnym, zamknięto gimnazja, a nauka kontynuowana była w szkołach podstawowych (ponownie otworzono trzy szkoły podstawowe 2, 15 i 16).

Liczba uczniów realizujących obowiązek szkolny wykazuje tendencje wzrostową, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w Pabianicach (stan na wrzesień danego roku).

Szkoła podstawowa	Liczba uczniów		
	2016	2017	2018
Nr 1	291	335	350
Nr 2	-	372	289
Nr 3	936	1004	1067
Nr 5	338	371	376
Nr 8	207	220	252
Nr 9	230	248	279
Nr 13	357	403	438
Nr 14	444	360	410
Nr 15	-	141	161
Nr 16	-	480	432
Nr 17	417	404	445
ogółem	3220	4338	4499

Źródło: *Opracowania własne na podstawie danych o pabianickich szkołach podstawowych i gimnazjach* https://um.pabianice.pl/artykuly/149/oswiata-w-pabianicach#kotwica_7 (17.10.18).

Liczba gimnazjalistów, którzy realizowali obowiązek szkolny w placówkach publicznych do czerwca 2017 roku przedstawia poniższa tabela. Od września 2017 roku uczniowie realizowali obowiązek szkolny na poziomie gimnazjalnym w szkołach podstawowych na terenie miasta Pabianice oraz w ponownie otworzonych Szkołach Podstawowych nr 2, 15 i 16.

Tabela 7. Liczba uczniów w gimnazjach w Pabianicach (stan na wrzesień danego roku).

Gimnazjum	Liczba uczniów	
	2015	2016
Nr 1	397	380
Nr 2	208	183
Nr 3	497	475
ogółem	1102	1038

Źródło: Opracowania własne na podstawie danych o pabianickich szkołach podstawowych i gimnazjach https://um.pabianice.pl/artykuly/149/oswiata-w-pabianicach#kotwica_7 (17.10.18).

Podstawową formą wsparcia w kryzysach szkolnych, rówieśniczych i osobistych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych są świetlice środowiskowe. W Pabianicach funkcjonują świetlice szkolne i Placówka Wsparcia Dziennego „JUNIOR” prowadzona w ramach Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach. W świetlicach dzieci otoczone są opieką wychowawców, mają zapewniony posiłek oraz warunki do nauki, zabawy i twórczego spędzania wolnego czasu.

5. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Problemy z jakimi muszą zmierzyć się współczesne rodziny to: ubóstwo, bezrobocie, ale również uzależnienia (alkohol, narkotyki, środki zastępcze - dopalacze), przestępczość, przemoc. To wszystko wpływa na funkcjonowanie rodziny i wiąże się z niewydolnością opiekuńczo - wychowawczą. Wszelkie działania podejmowane na rzecz dobra dziecka i jego rodziny powinny być ze sobą spójne i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości.

Poniższa tabela przedstawia liczbę mieszkańców Pabianic, rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz innych możliwości wsparcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych w latach 2015 - 2017.

Tabela 8. Diagnoza rodziny (stan na grudzień danego roku).

	2015	2016	2017
Liczba mieszkańców Pabianic	65523	64362	63508
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	2021	2132	1954
Liczba pracowników socjalnych	33	32	34
Liczba rodzin, na rzecz których świadczona była zintensyfikowana praca socjalna	853	1406	1395
Liczba zawartych kontraktów	383	214	202
Liczba wniosków wpływających do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	142	158	136

Liczba założonych Niebieskich Kart	153	133	119
Liczba spotkań grup roboczych zwołanych przez przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego	306	266	155
Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego	3548	8419	9200
Liczba asystentów rodziny	9	12	12
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	106	118	123
Liczba osób otrzymujących zasiłek rodzinny wraz z dodatkami	2605	2770	2711
Liczba rodzin otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka do 16 r.ż.	408	394	389
Liczba osób otrzymujących świadczenie z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	295	319	287
Liczba osób otrzymujących świadczenie „Za życiem”	-	-	5
Liczba rodzin otrzymujących świadczenie wychowawcze Program „Rodzina 500plus”, w tym dzieci	-	4028	4420
	-	5527	5885
Liczba osób korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	840	713	638
Liczba osób bezrobotnych	3140	2614	2100
Osoby wykonujące prace społecznie użyteczne	231	206	174
Liczba dzieci/młodzieży w wieku 0-18 roku życia	10613	10363	10285
Liczba dzieci otrzymujących: stypendia	849	678	531
i zasiłki szkolne	35	19	13
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	537	454	378

Źródło: Opracowanie własne na podstawie posiadanych danych przez Miejskie Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach.

W sytuacjach wymagających wsparcia Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach rodziny mają możliwość skorzystania z następujących form pomocy:

1) pomoc społeczna:

- świadczenia pieniężne (m.in. zasiłek stały, okresowy, celowy i specjalny celowy),
- świadczenia niepieniężne (m.in. posiłek, schronienie, ubranie, opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne, praca socjalna, usługi opiekuńcze, pomoc osobom zagrożonym eksmisją, udział w programach z zakresu integracji społecznej),

- 2) poradnictwo specjalistyczne (m.in. prawne, psychologiczne),
- 3) pomoc asystenta rodziny,
- 4) świadczenia rodzinne (zasiłki rodzinne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, świadczenie rodzicielskie, świadczenie wychowawcze, „Za życiem”),
- 5) fundusz alimentacyjny,
- 6) pomoc osobom uzależnionym od alkoholu (działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych),
- 7) pomoc ofiarom i sprawcom przemocy (działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie),
- 8) wykonywanie prac społecznie użytecznych,
- 9) stypendia i zasiłki szkolne,
- 10) dodatki mieszkaniowe i energetyczne.

Tabela 9. Struktura rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin		
	2016	2017	2018*
Liczba osób w rodzinie:	1191	1138	810
1			
2	424	387	245
3	235	209	142
4	183	139	97
5	67	52	49
6 i więcej	32	29	19
ogółem	2132	1954	1362

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych o sytuacji demograficznej i społecznej w Pabianicach ze sprawozdania MPiPS-03, *stan na I półrocze 2018 r.*

Tabela 10. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach.

Liczba dzieci w rodzinie	Liczba rodzinie		
	2016	2017	2018*
1	280	250	166
2	190	164	116
3	75	57	51
4	16	14	10
5	5	3	3
6	1	1	1
7	1	1	0
ogółem	568	490	347

*Źródło: Opracowania własne na podstawie danych o sytuacji demograficznej i społecznej w Pabianicach ze sprawozdania MPiPS-03, * 2018 stan na I półrocze.*

W 2016 roku wsparciem Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach objętych było 2132 rodzin, z czego 568 stanowiły rodziny z dziećmi do 18 roku życia.

W 2017 roku wsparciem objętych było 1954 rodzin, z czego 490 to rodziny z dziećmi do 18 roku życia.

W pierwszym półroczu 2018 roku wsparciem objętych było 1362 rodzin, z czego 347 to rodziny z dziećmi do 18 roku życia.

Wśród najczęstszych powodów przyznawania pomocy można wyróżnić pięć przyczyn i są to: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela 11. Liczba rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach z uwzględnieniem przyczyn.

Przyczyny udzielenia pomocy	Liczba rodzin		
	2016	2017	2018*
Ubóstwo	967	942	535
Bezrobocie	905	738	449
Niepełnosprawność	639	584	469
Długotrwała lub ciężka choroba	941	923	627
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	440	364	216

Sieroctwo	6	1	0
Bezdomność	83	71	33
Potrzeba ochrony macierzyństwa	100	106	88
W tym: wielodzietność	29	37	28

*Źródło: Opracowania własne na podstawie danych o sytuacji demograficznej i społecznej w Pabianicach ze sprawozdania MPiPS-03, * 2018 stan na I półrocze.*

Z powyższej tabeli wynika, że nastąpił spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo. Również liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w 2017 roku zmniejszyła się o 18,5 % w stosunku do roku 2016.

W 2018 r. problem długotrwała lub ciężka choroba to najczęstszy powód przyznawania pomocy i wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej. Na przełomie dwóch lat można zauważyć spadek liczby rodzin korzystających z pomocy z uwagi na niepełnosprawność oraz bezrobocie.

Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z tytułu bezradności opiekuńczo-wychowawczej wyniosła w 2017 roku - 364 i jest o 17,3 % mniejsza w stosunku do roku 2016.

5.1. Asystenci rodziny

Asystent rodziny współpracuje z rodziną wymagającą wsparcia w zakresie kształtowania i rozwijania funkcji opiekuńczo wychowawczych. Pomoc ta uwzględnia zarówno potrzeby rodzin jak i gotowość do realnego współdziałania. Indywidualna pomoc służy przede wszystkim rozwiązywaniu konkretnych problemów podopiecznego, wzbudzaniu w nim wiary we własne możliwości oraz motywowanie do podejmowania działań w celu poprawy swojej sytuacji życiowej.

Zgodnie z art. 15 pkt. 4 Ustawy asystent może współpracować w tym samym czasie z 15 rodzinami. Liczba rodzin uzależniona jest od stopnia trudności wykonywania zadania. W Miejskim Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach asystenci rodziny wspierają coraz większą liczbę rodzin.

Tabela 12. Asystenci rodziny i rodziny objęte wsparciem w Pabianicach.

	2016	2017	2018*
Liczba asystentów zatrudnionych przez Miejskie Centrum Pomocy Społecznej	12	12	12
Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny, w tym:	118	123	129
- do 3 m-cy,	9	8	8
- powyżej 3 do 12 m-cy,	22	22	33
- powyżej 1 roku,	61	74	72
Liczba rodzin z którymi zakończono współpracę, w tym m.in. ze względu na:	26	19	16
osiągnięcie celów	13	7	9

zaprzestanie współpracy przez rodzinę	5	8	1
inne przyczyny	8	5	6
Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny, które zostały zobowiązane postanowieniem sądowym.	25	22	23

*Źródło: Dane opracowane z materiałów własnych Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach *dane za I półrocze 2018 r.*

Zatrudnionych jest 12 asystentów, w tym jeden przebywa na urlopie wychowawczym.

Zwiększenie liczby zatrudnionych asystentów rodziny od 2016 roku było możliwe z uwagi na realizację w okresie od XI 2016 do VI 2018 r. Projektu „RODZINA, ACH RODZINA - pabianicki program usług wspierających” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Ponadto Miejskie Centrum Pomocy Społecznej corocznie przystępuje do Programu ogłaszanego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, pozyskując w ten sposób środki na pokrycie części wydatków na wynagrodzenia asystentów rodziny.

Praca z rodzinami z problemami opiekuńczo-wychowawczymi to proces złożony i długotrwały, a efekty w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodziny, gotowości do zmiany. Objęcie rodziny wsparciem m.in. asystenta rodziny nie zawsze gwarantuje przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo -wychowawczych. Podejmowane działania przez pracownika socjalnego, asystenta rodziny, czy przedstawicieli innych instytucji prowadzą do zminimalizowania pojawiających się problemów. Dużym problemem współistniejącym w tych rodzinach jest nadużywanie alkoholu lub innych środków odurzających.

5.2. Placówka Wsparcia Dziennego „JUNIOR”

Placówka Wsparcia Dziennego „JUNIOR” powstała 1 stycznia 2017 roku. Jest prowadzona w formie opiekuńczej i specjalistycznej. Organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, warsztaty psychologiczne.

Placówka w ramach swoich zadań motywuje członków rodzin do udziału w programach edukacyjnych. Organizuje warsztaty i spotkania nieformalne dla rodziców podopiecznych PWD JUNIOR, podczas których wzmacniane są zdolności do pełnienia prawidłowych ról społecznych, a także sprawowania funkcji opiekuńczo-wychowawczej nad dzieckiem. Podejmuje działania mające na celu niwelowanie zjawisk społecznie niepożądanych (przemoc, uzależnienia). Zajęcia mają na celu promowanie postaw społecznie akceptowalnych, a warsztaty rozwijają pasję.

W ramach wypoczynku letniego i zimowego organizowane są jednodniowe półkolonie w okresie zimowym dla podopiecznych PWD JUNIOR oraz trzytygodniowe półkolonie dla dzieci nie tylko z placówki, podczas wakacji letnich.

Prowadzone jest monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinach z problemami opiekuńczo – wychowawczymi poprzez kontakt ze szkołą, rodziną oraz instytucjami pracującymi z rodziną w ww. sprawie. Umożliwia to szybką reakcję na pojawiające się problemy w rodzinie m.in. poprzez kierowanie do odpowiednich specjalistów, instytucji, zorganizowanie dzieciom czasu wolnego, zapraszanie rodziców na spotkania z psychologiem, które odbywają się raz w tygodniu (dostęp zarówno dla dzieci, jak i rodziców podopiecznych Placówki).

Prowadzona jest również aktywizacja młodzieży poprzez udział w wolontariacie, w ramach współpracy z Grupą Wolontarystyczną „Agrafka”.

5.3. Mieszkanie chronione treningowe

Mieszkanie chronione treningowe powstało z lokalu mieszkalnego, wyodrębnionego z zasobu mieszkaniowego Gminy Miejskiej Pabianic zarządzeniem Prezydenta Miasta Pabianic.

To forma pomocy dla osób pełnoletnich, których sytuacja życiowa, niepełnosprawność, czy choroba uzasadnia potrzebę wspomagania w codziennym funkcjonowaniu w celu prowadzenia w przyszłości samodzielnego życia. Pobyt w mieszkaniu przysługuje osobie, która nie ma prawa do lokalu mieszkalnego, a jej ostatnim miejscem zameldowania jest Miasto Pabianice. Z osobą skierowaną do mieszkania chronionego treningowego ustalany jest indywidualny program usamodzielniania, który wynika z sytuacji osobistej lub rodzinnej. Osoba skierowana do mieszkania chronionego treningowego zobowiązana jest do zapoznania się i przestrzegania zasad Regulaminu, poza zakresem realizacji indywidualnego programu usamodzielniania.

W okresie pobytu w mieszkaniu chronionym treningowym mieszkaniec zobowiązany jest do stałej współpracy i realizowania uzgodnień z pracownikiem socjalnym. W trakcie pracy socjalnej monitorowany jest sposób realizacji programu usamodzielniania się.

5.3. Rodziny wspierające

Ustawa wskazuje również możliwość pomocy rodzinie w formie ustanowienia rodziny wspierającej. Zgodnie z art. 29 ww. Ustawy rodziny wspierające mają za zadanie wspomagać rodziny przeżywające trudności w opiece i wychowywaniu dzieci. Ich zadaniem jest pomoc w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowanie i wypełnianie podstawowych ról społecznych. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzina wspierająca powinna się wykazać odpowiednim zasobem umiejętności i pozytywnego doświadczenia życiowego. Swoją funkcję pełni we współpracy z asystentem rodziny. Rodzinę wspierającą ustanawia Prezydent Miasta Pabianic, który po uzyskaniu pozytywnej opinii dyrektora Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej zawiera umowę z rodziną wspierającą. Umowa określa zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy.

6. Piecza zastępcza

Liczbę dzieci z terenu Miasta Pabianic, które zostały po raz pierwszy umieszczone w pieczy zastępczej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Liczba dzieci umieszczonych po raz pierwszy w pieczy zastępczej w poszczególnych latach.

	2016	2017	2018*
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.	18	15	45
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.	18	14	10
Ogółem:	36	29	55

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach, * dane na 30.09.2018 r.*

Od 2012 roku w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, gmina właściwa, ze względu na miejsce zamieszkania

dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi odpowiednie wydatki na opiekę i wychowanie dziecka w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim i kolejnym roku pobytu w pieczy zastępczej.

Tabela 14. Liczba dzieci, których pobyt w pieczy zastępczej współfinansowało Miasto w kolejnych latach.

	2015	2016	2017	2018*
Liczba dzieci w pieczy zastępczej, w tym:	71	75	92	123
w rodzinach zastępczych	37	41	49	75
w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	34	34	43	48

*Dane: opracowane na podstawie danych z Wydziału Spraw Społecznych i Gospodarczych Urzędu Miejskiego w Pabianicach, *dane na dzień 20 listopada 2018 r.*

Tabela 15. Wydatki poniesione przez Miasto na współfinansowanie pieczy zastępczej w kolejnych latach.

	2015	2016	2017	2018*
Wydatki na pieczę zastępczą	547.259,40	718.837,05	847.675,39	1.154.475,89
w tym na:				
rodziny zastępcze	148.690,22	139.507,86	156.489,52	228.702,24
placówki opiekuńczo-wychowawcze	398.569,18	579.329,19	691.185,87	925.773,65

*Dane: opracowane na podstawie danych z Wydziału Spraw Społecznych i Gospodarczych Urzędu Miejskiego Pabianic, *dane na dzień 20 listopada 2018 r.*

Wydatki na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej znacząco wzrosły z uwagi na wzrost liczby dzieci w pieczy, jak również stosowania, już dla większości dzieci, stawki współfinansowania na poziomie 50%.

V. Analiza SWOT

W celu opracowania Programu dokonano analizy SWOT, która posłużyła do identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu wsparcia rodziny oraz szans i zagrożeń, jakie przed nimi stoją. Pozwoliła oszacować potencjał, jakim miasto dysponuje w tym obszarze oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom rodzin i dzieci mieszkających na jego terenie.

Analizę SWOT odnoszącą się do mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w rozwoju wspierania rodziny przez instytucje i ich otoczenie w Mieście Pabianice, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie rodziny prowadzone przez asystentów rodziny, • dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, realizowanego przez jednostki publiczne i organizacje pozarządowe, • doświadczenie, wiedza i kwalifikacje kadry pomocy społecznej, • gotowość do podnoszenia kwalifikacji kadry pomocy społecznej, • dostępność szkół podstawowych w mieście, przedszkoli, żłobków, • zapewnienie dostępu do kształcenia integracyjnego w mieście, • prowadzenie poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • podejmowanie działań w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, • funkcjonowanie w mieście Ośrodka Profilaktyki i Integracji Społecznej, • funkcjonowanie Klubu Integracji Społecznej – aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym m.in. poprzez uczestniczenie w pracach społecznie użytecznych, • realizacja programów profilaktycznych, • opracowywanie dokumentów strategicznych, • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na zatrudnianie asystentów, • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży, • Placówka Wsparcia Dziennego JUNIOR, • dobrze działające instytucje w obszarze pomocy społecznej, • ulgi dla rodzin wielodzietnych – Karta Dużej Rodziny, • działalność jednostek kultury na terenie miasta, w których dzieci i rodzice mogą rozwijać swoje zainteresowania i pasje, • oferty programowe NGO skierowane do dzieci i młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba rodzin wymagających różnorodnego wsparcia, • duże obciążenie zadaniami pracowników poszczególnych jednostek, • mała świadomość społeczna w zakresie wspierania rodziny, • postawy roszczeniowe rodzin uzależnionych od pomocy społecznej, • niechęć mieszkańców do korzystania z poradnictwa specjalistycznego, • brak aktywności w zakresie organizowania grup samopomocowych, • brak kandydatów na rodziny wspierające, • brak dostatecznej liczby kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej, • niewystarczająca oferta zajęć terapeutycznych dla dzieci, • niski poziom wykształcenia osób korzystających z pomocy społecznej, • ograniczone środki finansowe na tworzenie placówek pomocowych, • niewystarczający dostęp dla rodzin do poradnictwa specjalistycznego, • brak odpowiednich lokali w zasobach miasta do zorganizowania większej liczby placówek wsparcia dziennego, • niewystarczający dostęp do wsparcia psychospołecznego i prawnego dla rodzin dotkniętych problemem uzależnień i przemocy, • niewystarczająca ilość mieszkań komunalnych w mieście, w tym socjalnych, • zjawisko marginalizacji społecznej w szczególności dzieci i młodzieży, która wynika z wielu problemów społecznych, m.in. alkoholizmu.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa wsparcia dla rodzin poprzez współpracę z asystentem rodziny (wzrost liczby asystentów), • możliwość kontynuowania nauki w mieście na poziomie ponadpodstawowym, • zwiększenie świadomości członków rodzin co do możliwości uzyskania wsparcia oraz funkcjonowania zaplecza instytucjonalnego świadczącego pomoc, • wzmocnienie więzi międzypokoleniowych w rodzinie, • wsparcie funkcji opiekuńczej nad dzieckiem przez 	<ul style="list-style-type: none"> • kryzys rodziny, • występowanie zjawiska osłabienia autorytetu rodziny i więzi międzypokoleniowej, • rozluźnienie więzi rodzinnych oraz funkcjonowanie w oparciu o niewłaściwy system wartości utrudniający poprawne wykonywanie ról w rodzinie i odpowiednie przygotowanie do życia w społeczeństwie, • negatywny wpływ mediów na proces wychowania i socjalizacji dziecka, • niespójny system przekazywania wartości przez

<p>placówki oświatowe,</p> <ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań środowiskowych na rzecz integracji rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, • rosnąca liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży, • zwiększająca się świadomość społeczna, w tym dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli na temat problemów uzależnień i przemocy, • możliwość ograniczenia bezrobocia w mieście dzięki dostępowi do środków zewnętrznych (m.in. z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej), • wykorzystanie potencjału i zasobów organizacji pozarządowych, • wzmocnienie sektora organizacji pozarządowych zajmujących się wspieraniem rodziny w mieście, w tym stwarzanie organizacjom odpowiednich warunków w obszarze pracy z rodzinami (również finansowych), • zwiększenie oferty pomocowej dla rodzin bezproblemowych, • możliwość pozyskiwania środków na realizację programów w ramach ogłaszanych konkursów, • wzrost zaangażowania społeczności lokalnej na rzecz dziecka i rodziny, • świadczenia „Rodzina 500 plus”, • świadczenia „Za życiem”, • realizacja Karty Dużej Rodziny, • wdrażanie super wizji dla pracowników pomocy społecznej pracujących bezpośrednio z rodzinami. 	<p>rodzinę, media i szkołę,</p> <ul style="list-style-type: none"> • bierność rodziców wobec problemów występujących w rodzinie, • przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie dziecka na instytucje, • zagrożenia młodych osób uzależnieniem od cyberprzestrzeni (Internet, portale społecznościowe, gry komputerowe) oraz niski poziom wiedzy rodziców na temat ww. zagrożeń. • utrudnione warunki do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej, • niewystarczający poziom koordynacji działań instytucji i organizacji wspierających rodziny, dzieci i młodzież, • brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne, • obniżenie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej, tzw. dopalacze, • występowanie zjawiska dziedziczenia biedy, • ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy, • postępujące zjawisko ubożenia mieszkańców miasta, • starzenie się społeczeństwa.
--	--

Analiza SWOT została przeprowadzona przez realizatorów i partnerów Programu i została oparta na doświadczeniu i wiedzy osób zajmujących się pomocą rodzinie.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że istnieją podstawy do skutecznego działania, jednak nie można przewidzieć jak zachowa się rodzina, jej członkowie, czy podejmą współpracę, czy będą dążyć do zmiany. Przygotowanie SWOT pozwoliło wyznaczyć kierunek działania na kolejne lata.

VI. Cele programu

Głównym celem Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Pabianic jest skuteczne wspieranie rodziny w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. Poprawa jakości życia rodzin z dziećmi poprzez wzmacnianie ich rozwoju oraz przeciwdziałanie marginalizacji
2. Wspieranie rodzin przejawiających problemy opiekuńczo-wychowawcze.
3. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.
4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
5. Współfinansowanie pieczy zastępczej.
6. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka umieszczonego w systemie pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.

7. Wspieranie kadr zajmujących się pomocą rodzinie.

Cel 1. Poprawa jakości życia rodzin z dziećmi poprzez wzmacnianie ich rozwoju oraz przeciwdziałanie marginalizacji.							
	Zadania	Wskaźniki	Realizator (instytucja odpowiedzialna za realizację)	Instytucje/ organizacje współpracujące przy realizacji	Koszty realizacji* (z uwzględnieniem środków własnych na obecny/najbliższy rok jeżeli istnieje taka możliwość)	Termin realizacji	Zakładane rezultaty
1.1.	Informowanie o możliwości korzystania z pomocy dla rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi.	Liczba przygotowanych materiałów informacyjnych. Liczba podjętych działań.	UM MCPS ZI placówki oświatowe	KPP SR PCPR NGO	-	2019-2021	Stworzenie mapy instytucji pomocowych w formie informatora. Zwiększenie wiedzy mieszkańców miasta na temat placówek prowadzących wsparcie.
1.2.	Zwiększenie dostępności do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.	Liczba rodzin/osób korzystających z poradnictwa. Liczba udzielonych porad przez specjalistów. Liczba podmiotów udzielających wsparcia.	UM MCPS placówki oświatowe MKRPA	NGO PCPR	-	2019-2021	Wsparcie rodzin przez specjalistów. Skrócenie czasu oczekiwania na pomoc specjalistów. Skuteczniejsza pomoc w sytuacjach kryzysowych. Poprawa funkcjonowania osób korzystających ze wsparcia.
1.3.	Zwiększenie dostępu do opieki w przedszkolach.	Liczba miejsc. Liczba rodzin korzystających z usług placówek opieki nad dziećmi.	UM placówki oświatowe	-	-	2019-2021	Uspołecznianie dziecka w grupie rówieśniczej. Rozwój umiejętności życia dzieci w społeczeństwie. Nauka dzieci

							prawidłowych nawyków.
1.4.	Realizacja Programu Karta Dużej Rodziny.	Liczba rodzin, którym wydano karty.	UM	Przedsiębiorcy biorący udział w Programie Karta Dużej Rodziny.	1.000,-	2019-2021	Korzystanie przez rodziny z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej i transportowej na terenie całego kraju. Możliwość korzystania przez rodziny ze zniżek udzielanych nie tylko przez instytucje publiczne, ale również przez przedsiębiorców prywatnych, którzy przystąpili do Programu.
1.5.	Realizacja Programu „Rodzina 500 plus”.	Liczba osób korzystających z Programu „Rodzina 500 plus”.	MCPS	-	30.000.000,-	2019-2021	Wsparcie budżetu rodzin. Poprawa sytuacji dzieci w rodzinach. Zmniejszenie liczby rodzin korzystających z zasiłków z pomocy społecznej.
1.6.	Realizacja Programu „Za życiem”.	Liczba osób korzystających z Programu „Za życiem”.	MCPS	-	20.600,-	2019-2021	Zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży.
1.7.	Realizacja świadczeń rodzinnych, świadczeń	Liczba osób korzystających ze świadczeń	MCPS	-	16.600.000,-	2019-2021	Wsparcie budżetu rodzin.

	z funduszu alimentacyjnego.	rodzinnych. Liczba osób korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego.					Poprawa sytuacji dzieci w rodzinach.
1.8.	Organizowanie uroczystości dla rodzin z udziałem dzieci, młodzieży i dorosłych.	Liczba imprez organizowanych dla rodzin.	MCPS UM instytucje kultury placówki oświatowe	PPP NGO KPP	-	2019-2021	Integracja rodzin poprzez uczestnictwo w pikniku rodzinnym. Zwiększenie świadomości społecznej na temat problemów rodziny. Dowartościowanie pracy asystentów i innych podmiotów działających na rzecz rodziny.
1.9.	Aktywizacja dzieci i młodzieży do udziału w pozalekcyjnych zacięciach sportowo-rekreacyjnych.	Liczba przeprowadzo-nych zajęć. Liczba dzieci biorących udział.	UM instytucje kultury placówki oświatowe	NGO	-	2019-2021	Wskazywanie alternatyw spędzania wolnego czasu.
Cel 2. Wspieranie rodzin przejawiających problemy opiekuńczo-wychowawcze.							
	Zadania	Wskaźnik	Realizator (instytucja odpowiedzialna za realizację)	Instytucje/organizacje współpracujące przy realizacji	Koszty realizacji* (z uwzględnieniem środków własnych na obecny/najbliższy rok jeżeli istnieje taka możliwość)	Termin realizacji	Zakładane rezultaty
2.1.	Monitorowanie sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez pracownika socjalnego.	Liczba rodzin monitorowanych przez pracownika socjalnego. Liczba dzieci w rodzinach monitorowanych przez pracownika socjalnego.	MCPS	-	-	2019-2021	Szybka reakcja na pojawiające się problemy w rodzinie. Zwiększenie świadomości rodziców dotyczące problemów. Promowanie

							właściwych postaw rodziny dotyczących m.in. realizacji obowiązku szkolnego.
2.2.	Praca asystenta rodziny z rodzinami przeżywającymi problemy opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba zatrudnionych asystentów. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Liczba dzieci w rodzinach z którymi współpracuje asystent rodziny.	MCPS	-	585.715,- w tym 399.077,- środki własne	2019-2021	Zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie prawidłowych wzorców wychowawczych. Rozwinięcie kompetencji wychowawczych rodziców. Poprawa funkcjonowania rodziny – wzmocnienie więzi.
2.3.	Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy asystenta rodziny.	Liczba rodzin z którymi zakończył współpracę asystent rodziny.	MCPS	-	-	2019-2021	Możliwość wspierania rodziny w sytuacji, gdy pojawią się problemy.
2.4.	Pomoc rodzinie w opiece i wychowaniu przez uczestnictwo dzieci w zajęciach oferowanych m.in. przez placówki wsparcia dziennego.	Liczba uczestników. Liczba placówek. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia.	MCPS instytucje kultury placówki oświatowe	NGO	-	2019-2021	Kształtowanie postaw rodziców w pełnieniu prawidłowych ról społecznych. Utrwalanie w dzieciach zachowań społecznie pożądanych.
2.5.	Organizowanie zajęć w placówce wsparcia dziennego	Liczba zajęć o charakterze opiekuńczym. Liczba dzieci korzystających z zajęć o charakterze opiekuńczym.	MCPS	-	-	2019-2021	Zapewnienie opieki wychowawczej i dydaktycznej. Zapewnienie wsparcia

		Liczba zajęć o charakterze specjalistycznym. Liczba dzieci korzystających z zajęć o charakterze specjalistycznym.					psychologicznego, socjoterapeutycznego dla dzieci i młodzieży zagrożonej demoralizacją.
2.6.	Organizowanie spotkań, warsztatów dla rodzin objętych wsparciem w celu kształtowania właściwych postaw wychowawczych zgodnych z normami i wartościami społecznymi.	Liczba spotkań/warsztatów. Liczba grup wsparcia. Liczba rodzin/osób objętych wsparciem. Liczba grup samopomocowych.	MCPS UM ZI	PPP PCPR NGO	-	2019-2021	Poszerzenie wiedzy rodziców w zakresie prawidłowych wzorców zachowań w rodzinie, w relacjach międzyludzkich. Podniesienie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców. Wzmacnianie pozytywnych postaw rodzicielskich. Poszerzenie wiedzy dotyczącej norm i wartości społecznych.
2.7.	Organizowanie spotkań przedstawicieli instytucji wspierających rodziny przeżywające problemy opiekuńczo - wychowawcze.	Liczba spotkań. Liczba zwołanych grup roboczych. Liczba spotkań grup roboczych. Liczba Zespołów Interdyscyplina-rnych. Liczba instytucji biorących udział w spotkaniach.	MCPS ZI MKRPA placówki oświatowe	PPP SR POW PCPR KPP szłuzba zdrowia	-	2019-2021	Poprawa funkcjonowania systemu pomocy rodzinie. Zwiększenie efektywności działań poszczególnych instytucji na rzecz wspieranych rodzin.
2.8.	Promowanie funkcji rodziny wspierającej.	Liczba i rodzaje informacji na temat rodziny wspierającej. Liczba ustanowionych rodzin wspierających.	MCPS	-	-	2019-2021	Zwiększenie wiedzy mieszkańców Pabianic na temat rodzin wspierających.

		Liczba rodzin objętych wsparciem rodziny wspierającej.					Wzmacnianie pozytywnych postaw rodzicielskich
Cel 3. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.							
	Zadania	Wskaźniki	Realizator (instytucja odpowiedzialna za realizację)	Instytucje /organizacje współpracujące przy realizacji	Koszty realizacji* (z uwzględnieniem środków własnych na obecny/najbliższy rok jeżeli istnieje taka możliwość)	Termin realizacji	Zakładane rezultaty
3.1.	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia.	Liczba rodzin korzystających z pomocy MCPS. Liczba rodzin korzystających z pomocy NGO.	MCPS	NGO	4.648.851,-	2019-2021	Podniesienie bezpieczeństwa bytowego rodzin. Poprawa funkcjonowania rodziny w sferze socjalno-bytowej (wsparcie materialne i niematerialne).
3.2.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży posiłków w placówkach oświatowych i placówkach opieki nad dziećmi do lat 3.	Liczba dzieci objętych dożywianiem przez MCPS. Liczba dzieci objętych dożywianiem przez placówki oświatowe.	MCPS placówki oświatowe	-	255.213,-	2019-2021	Zapewnienie ciepłego posiłku dziecku.
3.3.	Umożliwienie członkom rodzin udziału w programach psycho-edukacyjnych.	Liczba i rodzaj programów psycho-edukacyjnych. Liczba uczestników.	MCPS	-	-	2019-2021	Nabycie wiedzy przez członków rodziny na temat przemocy i uzależnień. Poprawa zdolności wychowawczych rodziców. Wzmacnianie zdolności do pełnienia prawidłowych ról

							społecznych.
3.4.	Podjęcie działań ograniczających zjawiska społecznie niepożądane (m.in. przemoc, uzależnienia).	Liczba i rodzaj programów. Liczba projektów/kampanii.	MCPS UM ZI MKRPA	NGO	-	2019-2021	Wzrost świadomości na temat negatywnych zjawisk społecznych. Promowanie postaw społecznie pożądaných.
3.5.	Organizowanie poradnictwa specjalistycznego, terapii rodzinnej.	Liczba udzielonych konsultacji. Liczba osób korzystających z konsultacji.	UM MCPS placówki oświatowe	PPP NGO	-	2019-2021	Zwiększenie dostępności do oferty pomocowej dla rodzin poprzez zatrudnienie większej liczby specjalistów.
3.6.	Działania na rzecz aktywizacji zawodowej członków rodziny.	Liczba osób uczestniczących w zajęciach aktywizujących, skierowanych przez pracownika socjalnego. Liczba podpisanych kontraktów socjalnych. Liczba osób podejmujących zatrudnienie w ramach PSU.	MCPS	PUP	PSU 283.000,-	2019-2021	Zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez powrót osób bezrobotnych na rynek pracy.
3.7.	Zapobieganie utracie mieszkania poprzez pomoc w postaci dodatku mieszkaniowego i energetycznego.	Liczba gospodarstw domowych którym przyznano dodatek mieszkaniowy. Liczba gospodarstw domowych którym przyznano dodatek energetyczny.	UM	-	dodatki mieszkaniowe 750.000,- dodatek energetyczny na I kw. 2019 r. 31.000,-	2019-2021	Pomoc w utrzymaniu mieszkania poprzez dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych.
3.8.	Wspieranie rodzin poprzez przydział lokalu komunalnego.	Liczba złożonych wniosków. Liczba przydzielonych lokali.	UM	-	-	2019-2021	Poprawa warunków mieszkaniowych dla rodziny.
3.9.	Motywowanie rodzin do udziału w Programie Aktywizacji	Liczba programów. Liczba osób biorących udział w programie.	MCPS	PUP	PSU 283.000,-	2019-2021	Wzmocnienie rodziny. Zapobieganie

	i Integracji Społecznej osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Liczba podpisanych kontraktów socjalnych.					wykluczeniu społecznemu rodziny. Aktywizacja społeczna i zawodowa członków rodzin.
3.10.	Organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży.	Liczba organizatorów. Liczba uczestników.	UM MCPS placówki oświatowe	NGO	-	2019-2021	Wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych. Zwiększenie udziału dzieci w różnych formach spędzania czasu wolnego.
Cel 4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.							
	Zadania	Wskaźniki	Realizator (instytucja odpowiedzialna za realizację)	Instytucje/organizacje współpracujące przy realizacji	Koszty realizacji* (z uwzględnieniem środków własnych na obecny/najbliższy rok jeżeli istnieje taka możliwość)	Termin realizacji	Zakładane rezultaty
4.1.	Wspieranie dzieci w rozwijaniu uzdolnień.	Liczba przyznanych stypendiów. Liczba zajęć dla dzieci uzdolnionych.	UM MCPS placówki oświatowe instytucje kultury	-	Stypendia szkolne 285.000,- Zasiłki szkolne 9.000,-	2019-2021	Stworzenie możliwości dalszego rozwoju.
4.2.	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży w ramach programów i projektów.	Liczba programów/projektów. Liczba dzieci uczestniczących w programach/ projektach. Liczba dzieci, które otrzymały stypendia socjalne.	MCPS UM placówki oświatowe instytucje kultury	-	-	2019-2021	Zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez udzielenie pomocy rodzinie.
4.3.	Organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych.	Liczba placówek organizujących zajęcia. Liczba dzieci korzystających	MCPS UM placówki	-	-	2019-2021	Utworzenie sieci pomocy dla dzieci z problemami

		z zajęć. Liczba klubów sportowych. Liczba uczestników zajęć sportowych.	oświatowe instytucje kultury				w nauce. Zapobieganie patologiom społecznym. Efektywne spędzanie czasu wolnego. Zwiększenie dostępu do alternatywnych form spędzania wolnego czasu.
4.4.	Aktywizacja młodzieży poprzez udział w wolontariacie.	Liczba wolontariuszy. Liczba rodzin/osób objętych wsparciem ze strony wolontariuszy.	MCPS placówki oświatowe instytucje kultury	NGO	-	2019-2021	Aktywizacji młodzieży na rzecz zwiększenia świadomości młodzieży na temat drugiego człowieka.
Cel 5. Współfinansowanie pieczy zastępczej.							
	Zadania	Wskaźniki	Realizator (instytucja odpowiedzialna za realizację)	Instytucje/organizacje współpracujące przy realizacji	Koszty realizacji (z uwzględnieniem środków własnych na obecny/najbliższy rok jeżeli istnieje taka możliwość)	Termin realizacji	Zakładane rezultaty
5.1.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka.	Liczba umieszczonych dzieci. Wysokość poniesionych wydatków.	UM	-	299.700,-	2019-2021	Ograniczenie negatywnych skutków przebywania dziecka w rodzinie dysfunkcyjnej.
5.2.	Współfinansowanie pobytu dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku	Liczba umieszczonych dzieci. Wysokość poniesionych wydatków.	UM	-	1.050.000,-	2019-2021	Ograniczenie negatywnych skutków przebywania dziecka w rodzinie dysfunkcyjnej.

preadopcyjnym.							
Cel 6. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.							
	Zadania	Wskaźniki	Realizator (instytucja odpowiedzialna za realizację)	Instytucje/organizacje współpracujące przy realizacji	Koszty realizacji (z uwzględnieniem środków własnych na obecny/najbliższy rok jeżeli istnieje taka możliwość)	Termin realizacji	Zakładane rezultaty
6.1.	Podejmowanie działań zmierzających do odbudowania prawidłowego środowiska wychowawczego dla dzieci w rodzinach biologicznych.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Liczba rodzin biologicznych z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. objętych wsparciem asystenta rodziny.	MCPS	POW PCPR	-	2019-2021	Podniesienie umiejętności wychowawczych i kompetencji rodzin z zaburzeniami funkcjonowania. Poprawa sytuacji rodzin biologicznych w celu powrotu dzieci do rodziny. Zapewnienie bezpieczeństwa i warunków do prawidłowego rozwoju dziecka.
6.2.	Praca z rodziną biologiczną skupiona na wzmacnianiu lub odbudowaniu zdolności do pełnienia prawidłowych ról.	Liczba rodzin biologicznych podejmujących współpracę, Liczba rodzin objętych wsparciem pracownika socjalnego. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Liczba rodzin , które odzyskały prawo opieki nad dzieckiem. Liczba dzieci w tych rodzinach.	MCPS	POW PCPR	-	2019-2021	Podniesienie umiejętności wychowawczych rodziców. Zwiększenie zdolności wychowawczych rodziców. Poprawa relacji w rodzinnych.
6.3.	Podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka	Liczba podmiotów współpracujących na rzecz powrotu dziecka do rodziny	MCPS placówki oświatowe	PCPR POW KPP	-	2019-2021	Zintegrowane działania mające na celu umożliwienie

	z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	biologicznej. Liczba zwoływanych zespołów mających na celu okresową ocenę sytuacji dziecka. Liczba dzieci które wróciły do rodziny. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, które ukończyły 18 r.ż.		SR			powrotu dziecka do rodziny biologicznej. Umożliwienie rodzinom biologicznym podejmowania działań mających na celu powrót dziecka do rodziny. Współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.
Cel 7. Wsparcie kadr zajmujących się pomocą rodzinie.							
	Zadania	Wskaźniki	Realizator (instytucja odpowiedzialna za realizację)	Instytucje/organizacje współpracujące przy realizacji	Koszty realizacji* (z uwzględnieniem środków własnych na obecny/najbliższy rok jeżeli istnieje taka możliwość)	Termin realizacji	Zakładane rezultaty
7.1.	Zwiększenie zatrudnienia asystentów rodziny.	Liczba zatrudnionych asystentów rodzin. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	MCPS	-	-	2020-2021	Zwiększenie liczby rodzin, które mogą skorzystać ze wsparcia asystenta rodziny.
7.2.	Udział osób zawodowo zajmujących się pomocą rodzinie w dostępnych formach doskonalenia zawodowego.	Liczba szkoleń/warsztatów/konferencji dla asystentów rodziny. Liczba uczestników szkoleń /warsztatów /konferencji dla asystentów rodziny. Liczba szkoleń/ warsztatów /konferencji dla pracowników socjalnych. Liczba uczestników szkoleń/	UM MCPS ZI	-	8.000,-	2019-2021	Podwyższanie kompetencji i nabywanie nowych umiejętności na rzecz pracy z rodzinami dysfunkcyjnymi.

		warsztatów/ konferencji dla pracowników socjalnych.					
7.3.	Zapewnienie dostępu do super wizji dla asystentów rodziny.	Liczba godzin super wizji. Liczba asystentów rodziny, którzy wzięli udział w super wizji.	MCPS	-	-	2020-2021	Poprawa jakości pracy asystentów rodziny. Zwiększenie skuteczności pracy z rodziną. Zwiększenie zadowolenia z wykonywanej pracy.
7.4.	Zapewnienie super wizji dla pracowników socjalnych.	Liczba godzin super wizji. Liczba pracowników socjalnych, którzy wzięli udział w super wizji.	MCPS	-	-	2020 - 2021	Poprawa jakości pracy pracowników. Zwiększenie skuteczności pracy z rodziną. Zwiększenie zadowolenia z wykonywanej pracy.

*Rzeczywisty koszt realizacji Programu w kolejnych latach zostanie podany w sporządzanych sprawozdaniach.

Legenda:

UM - Urząd Miejski w Pabianicach.

MCPS - Miejskie Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach.

ZI - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

PWD - Placówka Wsparcia Dziennego JUNIOR.

SR - Sąd Rejonowy w Pabianicach.

MKRPA - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pabianicach.

POW - Placówki opiekuńczo-wychowawcze.

NGO - Organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

PPP - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pabianicach

VII. Realizatorzy i partnerzy programu

Założenia Programu Wspierania Rodziny realizowane są przez samorządowe jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe i inne podmioty w ramach swoich kompetencji .

Realizatorami Programu są:

1. Urząd Miejski w Pabianicach:
- 2) Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych,
- 3) Wydział Edukacji, Kultury i Sportu,
- 4) Wydział Spraw Lokalowych.
2. Miejskie Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach:
 - 1) Wydział Pomocy Środowiskowej,
 - 2) Ośrodek Profilaktyki i Integracji Społecznej,
 - a) Klub Integracji Społecznej,
 - 3) Placówka Wsparcia Dziennego „JUNIOR”.
 - 4) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
3. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4. Instytucje kultury.
5. Placówki oświatowe.
6. Partnerami Program są:
 - 1) Komenda Powiatowa Policji w Pabianicach.
 - 2) Sąd Rejonowy w Pabianicach.
 - 3) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach.
 - 4) Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Pabianicach.
 - 5) Zakłady opieki zdrowotnej.
 - 6) Placówki opiekuńczo - wychowawcze.
 - 7) Organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

VIII. Koordynator

Koordynatorem Programu Wspierania Rodziny jest Dyrektor Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach.

IX. Czas realizacji programu

Realizacja Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Pabianic została zaplanowana na lata 2019-2021.

X. Finansowanie

Program finansowany będzie ze środków:

- 1) budżetu Miasta Pabianic,
- 2) dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych,
- 3) dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych,

- 4) programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- 5) funduszy Unii Europejskiej,
- 6) innych środków pozyskiwanych w ramach konkursów.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie i zwiększane w miarę potrzeb w rocznych planach finansowych.

XI. Monitoring i ewaluacja programu

Realizacja Programu będzie poddawana systematycznemu monitoringowi, jak również końcowej ewaluacji, po zakończeniu Programu.

Monitoring umożliwi wgląd w podejmowane działania i określi stopień realizacji i optymalizacji dalszych działań.

Ocena realizacji zadań będzie monitorowana w oparciu o analizę przypisanych do poszczególnych działań indywidualnych wskaźników określających ich stopień realizacji. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji programu, która zostanie dokonana w terminie 6 miesięcy od zakończenia Programu.

Celem ewaluacji będzie uzyskanie informacji, czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy i w jakim stopniu założenia Programu zostały zrealizowane.

Koordynator Programu przekazuje Prezydentowi Miasta Pabianic sprawozdanie z realizacji

3-letniego Programu oraz sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań do 28 lutego każdego roku.

XII. Spis tabel

Spis tabel:

Tabela 1. Liczba mieszkańców, przebywających w Pabianicach czasowo i na stałe z podziałem na płeć i wiek.	5
Tabela 2. Sytuacja mieszkaniowa w Pabianicach	5
Tabela 3. Liczba osób bezrobotnych w Pabianicach na wrzesień danego roku	6
Tabela 4. Liczba dzieci uczęszczających do żłobków w Pabianicach	7
Tabela 5. Liczba dzieci przyjętych do przedszkoli w Pabianicach (stan na wrzesień danego roku)	7
Tabela 6. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w Pabianicach (stan na wrzesień danego roku)	8
Tabela 7. Liczba uczniów w gimnazjach w Pabianicach (stan na wrzesień danego roku)	9
Tabela 8. Diagnoza rodziny (stan na grudzień danego roku)	9
Tabela 9. Struktura rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach	11
Tabela 10. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach	12
Tabela 11. Liczba rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach z uwzględnieniem przyczyn	12
Tabela 12. Asystenci rodziny i rodziny objęte wsparciem w Pabianicach	13
Tabela 13. Liczba dzieci umieszczonych po raz pierwszy w pieczy zastępczej w poszczególnych latach	15
Tabela 14. Liczba dzieci, których pobyt w pieczy zastępczej finansowało miasto w kolejnych latach	16
Tabela 15. Wydatki poniesione przez miasto na współfinansowanie pieczy zastępczej w kolejnych latach	16
Tabela 16. Analiza SWOT	16

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Pabianicach

Krzysztof Rąkowski